

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 17C/35/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1212202868
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Pacherová
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2014:1212202868.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v Bratislave v právnej veci žalobcu: Federácia strojvodcov Slovenskej republiky, IČO: 30811121, Klemensova 8, Bratislava, zastúpený advokátom JUDr. Vladimírom Grznárom, pri Starej Prachárni 13, Bratislava, proti žalovaným: 1. Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s., IČO: 359 14 921, Drieňová 24, Bratislava, zastúpený advokátom JUDr. Tomášom Bardelčíkom, J. Smreka 14, Bratislava, 2. Odborové združenie železničiarov, IČO: 308 44 371, Vajnorská 1, Bratislava, 3. Federácia prevádzkových pracovníkov, IČO: 170 61 644, Železničná 1, Vrútky, 4. Únia železničných zamestnancov, IČO: 319 47 701, Železničná 2, Poprad, 5. Železničiarsky robotnícky odborový zväz, IČO: 340 17 763, Hollého 9, Nové Mesto nad Váhom, 6. Odborové združenie Východoslovenských prekladísk, IČO: 313 08 384, Čierna nad Tisou, 7. Združenie prevádzkových zamestnancov železníc, IČO: 355 36 829, Staničné námestie 11, Košice, 8. Odborový zväz zamestnancov železníc, IČO: 421 31 782, Drieňová 24, Bratislava, 9. Odborová asociácia výpravcov a dispečerov, IČO: 340 03 088, Staničné nám. 11, Košice, 10. Východoslovenský odborový zväz železničiarov, IČO: 422 42 592, Železničná 1, Čierna nad Tisou o určenie neplatnosti podnikovej kolektívnej zmluvy uzavretej dňa 04.01.2012 medzi žalovaným 1/ a žalovanými 2 / až 10/, takto

rozhodol:

Súd žalobu z a m i e t a .

Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť žalovanému v 1. rade náhradu trov konania v sume 571,88 € k rukám právneho zástupcu žalovaného v 1. rade do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaným v 2. až 10. rade sa náhrada trov konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Žalobca sa žalobou podanou na tunajší súd dňa 14. 2. 2012 domáhal, aby súd určil, že Podniková kolektívna zmluva uzavretá dňa 4. 1. 2012 medzi žalovaným 1/ a žalovanými 2/ až 10/ je neplatná. Vo svojom návrhu uviedol, že dňa 4. 1. 2012 bola podpísaná s účinnosťou od 1. 1. 2012 Podniková kolektívna zmluva medzi žalovaným 1/ a deviatimi

2

17C/35/2012

odborovými organizáciami - žalovanými 2/ až 10/ uzatvoreniu ktorej predchádzalo kolektívne vyjednávanie, ktorého sa okrem žalovaných 1/ až 10/ zúčastnil aj žalobca a taktiež odborová organizácia - Federácia vlakových čiat, z ktorých Podnikovú kolektívnu zmluvu nepodpísali žalobca a Federácia vlakových čiat. V rámci kolektívneho vyjednávania dňa 28. 12. 2011 žalovaný 1/ odmietol spoločný návrh všetkých jedenástich zástupcov odborových organizácií, to znamená žalobcu, Federácie vlakových čiat a žalovaných 2/ až 10/ na uzavretie Podnikovej kolektívnej zmluvy týkajúcej sa najmä úpravy mzdových podmienok a to z ekonomických dôvodov a zároveň požiadal všetkých prítomných zástupcov odborových organizácií o nový spoločný návrh. Následne v rámci rokovania nasledovala prestávka, počas ktorej sa mali všetci zástupcovia odborových organizácií dohodnúť na

ďalšom spoločnom postupe a predložiť nový návrh pravidiel navýšenia mzdových podmienok. Počas tejto prestávky nedošlo k spoločnej dohode zástupcov odborových organizácií, nakoľko 9 odborových organizácií - žalovaní 2/ až 10/ oznámili svoj návrh žalovanému 1/, s čím ostávajúce 2 odborové organizácie - žalobca a Federácia vlakových čiat nesúhlasili. Žalobca a Federácia vlakových čiat žiadali presadiť v rámci spoločného rokovania vlastný návrh. Žalovaný 1/ odmietol návrh žalobcu a Federácie vlakových čiat ako neprijateľný s tým, že bude pokračovať v ďalšom rokovaní len s ostávajúcimi deviatimi zástupcami odborových organizácií - žalovanými 2/ až 10/. Žalovaný 1/ teda zmaril rokovania o návrhu žalobcu a Federácie vlakových čiat. Následne po odmietnutí rokovania zo strany žalovaného 1/, žalobca upozornil žalovaného 1/ na to, že tento jeho postup je v rozpore s ustanovením § 3 a zákona o kolektívnom vyjednávaní. Žalobca opätovne navrhoval žalovanému 1/, aby prerušil kolektívne vyjednávanie a pokračoval v zmysle zákona o kolektívnom vyjednávaní. Toto však nebolo zo strany žalovaného 1/ akceptované a žalovaný 1/ dohodol Podnikovú kolektívnu zmluvu so zvyšnými deviatimi odborovými organizáciami - žalovanými 2/ až 10/. Nasledujúci deň 29. 12. 2011 žalobca a Federácia vlakových čiat vyhlásili štrajkovú pohotovosť, o čom informovali žalovaného 1/. Neodkladne žalobca upozornil listom zo dňa 2. 1. 2012 zástupcu žalovaného 1/ na porušenie zákona o kolektívnom vyjednávaní. Napriek tomu žalovaný 1/ považoval kolektívne vyjednávanie za ukončené, čo zdôvodnil v liste zo dňa 2. 1. 2012, ktorého obsah považuje žalobca za účelový a právne nedôvodný. Žalobca mal za to, že nepodpísanie podnikovej kolektívnej zmluvy so všetkými odborovými organizáciami pôsobiacimi u žalovaného 1/ má za následok jej neplatnosť pre nedodržanie postupu upraveného v ustanovení § 3a zák. č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov, podľa ktorého, ak sa zúčastnené strany nedohodnú podľa § 3a ods. 1 ohľadom určenia odborej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy so zamestnávateľom, ide o spor o určenie odborej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy, ktorý má riešiť podľa odseku 4 citovaného zákonného ustanovenia rozhodca zapísaný v zozname rozhodcov vedenom na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Až takto ustanovený rozhodca je oprávnený vydať doklad, ktorý oprávňuje príslušnú odborovú organizáciu alebo príslušné odborové organizácie na rokovanie a uzatváranie kolektívnej zmluvy so zamestnávateľom. Takýto rozhodca nebol ustanovený, a teda nepostupovalo sa v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia zákona o kolektívnom vyjednávaní, z ktorého dôvodu má žalobca zato, že Podniková kolektívna zmluva je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Žalovaný 1/ vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že Podniková kolektívna zmluva na rok 2012 bola uzavretá so žalovanými 2/ až 10/, ktoré odborové organizácie mali v tom čase spolu 4 035 členov z celkového počtu 5 156 členov odborových organizácií pôsobiacich

3

17C/35/2012

u žalovaného 1/. Najväčšou odborovou organizáciou žalovaného 1/ bolo v čase uzatvárania Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012 - Odborové združenie železničiarov, ktoré malo celkovo 2 966 členov. Žalobca mal ku dňu uzavretia Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012 celkovo 1 089 členov a Federácia vlakových čiat 32 členov. Odhliadnuc od členov žalovaných 3/ až 10/ mal už len žalovaný 2/ v čase uzatvárania kolektívnej zmluvy viac členov ako všetky ostatné odborové organizácie spoločne. V čase uzatvárania Podnikovej kolektívnej zmluvy pre rok 2012 bol teda žalovaný 2/ najväčšou odborovou organizáciou pôsobiacou u žalovaného 1/, z ktorého dôvodu Podniková kolektívna zmluva na rok 2012 by bola platná aj vtedy, ak by bola uzavretá iba medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/. Skutočnosť, že Podniková kolektívna zmluva na rok 2012 bola uzavretá nielen so žalovaným 2/ ako najväčšou odborovou organizáciou u žalovaného 1/ ale aj so žalovanými 3/ až 10/ posilňuje jej platnosť, na ktorú nemôže mať žiaden negatívny doklad skutočnosť, že nebola uzavretá so žalobcom. Žalovaný 1/ mal ku dňu uzavretia podnikovej kolektívnej zmluvy pre rok 2012 presné informácie o počte členov jednotlivých odborových organizácií čo vyplýva z kapitoly I, bod 2 písm. d) Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2011, podľa ktorej bol žalovaný 1/ povinný bezplatne zrážať zo mzdy príspevky členom odborových organizácií na základe dohody o zrážkach zo mzdy a tieto následne poukazovať na účty jednotlivým odborovým organizáciám. Takisto postupoval žalovaný 1/ aj pri ukončení a zmene výkonu zrážky. Jednotlivé odborové organizácie mali pre svojich členov stanovenú rozličnú výšku príspevkov, pričom odborové organizácie oznamovali žalovanému 1/ prípadné zmeny, ktoré sa poukazovania príspevkov ich členov týkali. Žalovaný 1/ tvrdil, že k sporu o určenie odborej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy nedošlo pretože žalovaný 1/ sa dohodol na jej uzavretí s najväčšou odborovou organizáciou, ktorá u neho pôsobila (teda so žalovaným 2/). Z uvedeného dôvodu mal žalovaný 1/ za to, že v prípade uzavretia podnikovej kolektívnej zmluvy pre rok 2012 bolo postupované v zmysle zákona.

Žalovaný 2/ vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že ustanovenie § 3a ods. 3 zákona o kolektívnom vyjednávaní sa aplikuje len v prípade, ak nastane v procese kolektívneho vyjednávania situácia, keď zúčastnené strany nemôžu postupovať ani podľa prvej vety ani podľa druhej vety ustanovenia § 3a ods. 1 zákona o kolektívnom vyjednávaní. Medzi zúčastnenými stranami, kam patrí aj zamestnávateľ, však spor o určenie odborovej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy pre rok 2012 nevznikol. Pokiaľ sa žalobca domáha určenia absolútnej neplatnosti podnikovej kolektívnej zmluvy a ani nie je zmluvnou stranou uzatvorenej kolektívnej zmluvy, odvolávajú sa na ustanovenie § 3a zákona o v kolektívnom vyjednávaní v spojení s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka je takýto jeho postup neprijateľný. Žaloba o určenie neplatnosti podnikovej kolektívnej zmluvy nemá oporu v právnom poriadku Slovenskej republiky, vzhľadom na jednoznačne výnimočné postavenie kolektívneho vyjednávania a kolektívnych zmlúv, ako aj výslovne upravenú pôsobnosť súdov v tejto oblasti. Vzhľadom na úpravu §§ 10, 14, 23, 29, 30 zákona číslo 2/1991 Zb. a § 14 Zákonníka práce uvedený návrh nemôže spadať do právomoci súdov ani z vecného z hľadiska. Žalobca sa domáha určenia neplatnosti podnikovej kolektívnej zmluvy vychádzajúc z ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, pričom však uvádza ako dôvod neplatnosti celej kolektívnej zmluvy iba nedodržanie § 3a zákona číslo 2/1991 Zb., avšak v priamom rozpore s § 4 ods. 2 písm. a), písm. b) zákona číslo 2/1991 Zb. ako osobitného zákona, ktorý taxatívne stanovuje, že neplatná je kolektívna zmluva v tej časti, ktorá je v rozpore so všeobecne záväznými predpismi, upravuje nároky zamestnancov v menšom rozsahu než kolektívna zmluva vyššieho stupňa. Z uvedeného je teda zrejmé, že všeobecná úprava § 39 Občianskeho zákonníka ako všeobecného právneho

4

17C/35/2012

predpisu sa na posudzovanie platnosti kolektívnej zmluvy nemôže vzťahovať, v súvislosti s kolektívnou zmluvou môže nastať neplatnosť iba v tej časti, ako to ustanovuje § 4 ods. 2 písm. a), písm. b) zákona o kolektívnom vyjednávaní ako osobitného právneho predpisu. Zároveň žalovaný 2/ mal zato, že žalobca nezdôvodnil naliehavosť právneho záujmu podľa § 80 písm. c) O. s. p. na takomto určení.

Žalovaný 3/ vo svojom písomnom vyjadrení poukázal na znenie § 3a ods. 1 zákona číslo 2/1991 Zb., podľa ktorého zamestnávateľ kolektívne nevyjednáva so všetkými odborovými organizáciami o predložených návrhoch na uzavretie kolektívnej zmluvy a v prípade, že nedôjde k dohode medzi odborovými organizáciami a zamestnávateľom o pracovnoprávných podmienkach zamestnancov v kolektívnej zmluve, má právo uzatvoriť kolektívnu zmluvu s tou odborovou organizáciou, ktorá má najväčší počet členov u zamestnávateľa alebo s odborovými organizáciami, ktorých súčet členovej väčší ako počet členov najväčšie odborovej organizácie.

Žalovaný 4/ vo svojom písomnom vyjadrení poukázal nato, že najväčšou odborovou organizáciou u zamestnávateľa je žalovaný 2/ - Odborové združenie železničiarov. Žalovaný 4/ sa stotožnil s návrhom kolektívnej zmluvy Odborového združenia železničiarov a týmto návrhom sa stotožnilo aj ďalších 7 odborových organizácií. Súčet týchto deviatich odborových organizácií bol jednoznačne väčší ako súčet členov odborovej organizácie Federácie strojvodcov a Federácie vlakových čiat. Žalovaný 4/ trval na tom, že rokovania o uzatvorenie Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012 prebehlo v súlade so zákonom, preto žalobu žiadal zamietnuť.

Žalovaný 5/ vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že na kolektívnom vyjednávaní sa zúčastnilo 9 odborových organizácií vrátane žalovaného 5/, ktorý sa stotožnil so spoločným návrhom podnikovej kolektívnej zmluvy, ktorý návrh bol predložený zamestnávateľovi - žalovanému 1/. Zamestnávateľ prijal tento návrh a následne podpísal s deviatimi odborovými organizáciami Podnikovú kolektívnu zmluvu na rok 2012. Podľa žalovaného 5/ prebiehalo rokovanie o uzavretí podnikovej kolektívnej zmluvy v zmysle zákona číslo 2/1991 Zb. pretože súčet členov deviatich odborových centrál bol jednoznačne väčší ako súčet členov Federácia strojvodcov a Federácie vlakových čiat.

Žalovaný 8/ vo svojom písomnom vyjadrení rovnako tvrdil, že kolektívne vyjednávanie o návrhu Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012 prebehol v súlade so zákonom o kolektívnom vyjednávaní. Pri kolektívnom vyjednávaní nedošlo u všetkých odborových organizácií k vzájomnej zhode a 9 odborových organizácií predložilo spoločný návrh svojmu zamestnávateľovi. Pri kolektívnom vyjednávaní nedošlo k porušeniu § 3a zákona číslo 2/1991 Zb. nakoľko najväčšou odborovou organizáciou pôsobiace u zamestnávateľa - Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. bolo Odborové združenie železničiarov Bratislava.

Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd vo veci rozhodol v neprítomnosti žalovaného 3/, ktorý mal doručenie predvolania riadne vykázané, svoju neúčast' neospravedlnil ani nežiadal o odročenie pojednávania.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, ich právnych zástupcov, oboznámil sa s obsahom zápisu z kolektívneho vyjednávania o návrhu podnikovej kolektívnej zmluvy Železničnej spoločnosti Cargo na rok 2012 konaného dňa 28. 12. 2011, spochybnenia rokovania o uzatvorení podnikovej zmluvy Federáciou strojvodcov

5

17C/35/2012

Slovenskej republiky zo dňa 2. 1. 2012, požiadavka Federácie strojvodcov Slovenskej republiky o výklad postupu pri aplikácii § 3a zák. č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednaní, stanoviska Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky zo dňa 18. 1. 2012, Podnikovej kolektívnej zmluvy Železničnej spoločnosti Cargo na rok 2012, podnikovej kolektívnej zmluvy Železničnej spoločnosti Cargo na rok 2010, dodatku číslo 1 ku Kolektívnej zmluve z roku 2012, spoločné pripomienky všetkých odborových centrál ku uzavretiu kolektívnej zmluvy na rok 2013, ako aj ďalším obsahom spisového materiálu a zistil nasledovné:

Dňa 28. 12. 2011 prebiehalo kolektívne vyjednanie o návrhu Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012, ktorého sa zúčastnili všetky odborové organizácie pôsobiace u žalovaného 1/. V kolektívnom vyjednaní žalobca žiadal zvýšenie tarifných tried. V tomto bode sa nezhodol žalobca s postupom žalovaného 1/. Odborové organizácie si vyžiadali prestávku, po ktorej bolo oznámené že 9 odborových organizácií - žalovaní 2/ až 10/ prijali návrh - tretia kapitola - mzdy, podľa ktorej dôjde k zvýšeniu tarifných tried o pevnú čiastkou 20 euro. Federácia strojvodcov a Federácia vlakových čiat trvali na zvýšení tarifných tried o 2 % s účinnosťou od 1. 1. 2012. Zamestnávateľ po prestávke zhodnotil kolektívne vyjednanie s tým, že boli predložené dva návrhy od odborových organizácií, z čoho 9 odborových organizácií predkladá jeden spoločný návrh a dve odborové organizácie predkladajú ďalší návrh. Deväť odborových organizácií (žalovaní 2/ až 10/) predložilo zamestnávateľovi dohodu nimi podpísanú. Na dohode absentovali podpisy dvoch odborových organizácií - Federácie strojvodcov a Federácie vlakových čiat. Zamestnávateľ konštatoval, že prednesením dvoch rôznych návrhov dvomi skupinami odborových organizácií nastáva v spoločnom postupe pri kolektívnom vyjednaní stav, kedy všetky odborové organizácie nevystupujú v zhode, s právnymi dôsledkami pre všetkých zamestnancov. Zamestnávateľ konštatoval, že bude postupovať podľa príslušných ustanovení zákona o kolektívnom vyjednaní a v ďalšom bude rokovať so zástupcami týchto deviatich odborových organizácií, ktoré zastupujú väčšinu zamestnancov žalovanými 2/ až 10/). V ďalšom procese kolektívneho vyjednávania boli naďalej prítomní zástupcovia Federácie strojvodcov a Federácie vlakových čiat, ktorí trvali na tom že ak sú dva návrhy, žiadajú aby sa vyjednávalo o oboch, namietali, že zamestnávateľ nemôže uzatvoriť podnikovú kolektívnu zmluvu len s jednou skupinou odborových organizácií, postup zamestnávateľa považovali v rozpore s § 3a zákona o kolektívnom vyjednaní, označil ho za diskriminačný a podvodný, pretože na dve odborové organizácie sa neprihliada. Následne bola podniková kolektívna zmluva Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s. číslo. 2 _O5 _PKZ_2012_v1.0 uzavretá s deviatimi odborovými organizáciami - žalovanými 2/ až 10/.

Listom zo dňa 2. 1. 2012 žalobca namietal u žalovaného 1/ postup pri kolektívnom vyjednaní dňa 28. 12. 2011, tento postup označil za diskriminačný, spočívajúci v odobratí práva na kolektívne vyjednanie. Poukázal nato, že nebol preukázaný počet členov odborových organizácií a preto rokovanie o uzatvorení podnikovej kolektívnej zmluvy neprebehlo v súlade so zákonom. Žalobca vyzval žalovaného 1/ aby pokračoval v rokovaní o uzatvorení Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012.

Listom zo dňa 11. 1. 2012 žiadal žalobca Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR o výklad postupu pri aplikácii § 3a zákona číslo 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednaní. Ministerstvo v liste zo dňa 18. 1. 2012 uviedlo, že zamestnávateľ kolektívne vyjednáva so všetkými odborovými organizáciami o predložených návrhoch na uzavretie kolektívnej zmluvy

6

17C/35/2012

a v prípade, že nedôjde k dohode medzi odborovými organizáciami a zamestnávateľom o pracovných podmienkach a podmienkach zamestnávania v kolektívnej zmluve, zamestnávateľ má právo uzatvoriť kolektívnu zmluvu s tou odborovou organizáciou, ktorá má najväčší počet členov u zamestnávateľa alebo s odborovými organizáciami, ktorých súčet členov je väčší ako počet členov najväčšej odborovej organizácie.

Z obsahu dodatku číslo 1 k Podnikovej kolektívnej zmluve na rok 2012 uzavretého dňa 27. 3. 2013 súd zistil, že bol podpísaný, okrem žalovaných 2/ až 10/ aj žalobcom a Federáciou vlakových čiat. podľa

uvedeného dodatku sa platnosť Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012 predlžuje na obdobie do 30. apríla 2013. Návrh podnikovej zmluvy na rok 2013 podpísal dňa 28. 11. 2012 aj štatutárny zástupca žalobcu a zástupca Federácie vlakových čiat.

Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že v celom rozsahu sa pridriava písomne podanej žaloby, dodal že žalovaný 1/ zdôvodnil svoje rozhodnutie uzavrieť Podnikovú kolektívnu zmluvu na rok 2012 so žalovanými 2/ až 10/ tým, že podniková kolektívna zmluva bola uzavretá s najväčšou odborovou organizáciou - žalovaným 2/, ku ktorej sa potom pridali ďalšie odborové organizácie. Žalobca s týmto postupom nesúhlasí poukazujúc na ustanovenie § 3a zák. č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní, podľa ktorého pri uzatváraní podnikovej kolektívnej zmluvy musia všetky odborové organizácie vystupovať a konať spoločne a vo vzájomnej zhode. V opačnom prípade je zamestnávateľ oprávnený uzavrieť kolektívnu zmluvu s odborovou organizáciou s najväčším počtom členov. Ohľadne počtu členov odborových organizácií sa žalobca vyjadriť nevedel. Zoznam členov odborových organizácií je neverejný a práve z uvedeného dôvodu zákonodarca ustanovil postup podľa § 3a ods. 4 zákona o kolektívnom vyjednávaní, kedy spor o určenie odborovej organizácie oprávnenej na uzavretie kolektívnej zmluvy rieši rozhodca. Na otázku súdu žalobca uviedol, že žiadna zo strán nepodala podnet rozhodcovi. Žalobca mal zato, že žalovaný 1/svojim konaním porušil zák. č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších zmien, keď bolo sporné, ktorá z odborových organizácií je najväčšou, prípadne s najväčším počtom členov. Naliehavosť právneho záujmu na určení neplatnosti Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012 podľa § 80 písm. c) O. s. p. dôvodil tým, že postupom žalovaného 1/ došlo k porušeniu ústavných práv členov odborovej organizácie, v zmysle článku 36 písm. g) Ústavy Slovenskej republiky - právo na kolektívne vyjednávanie. Žalobca podal určitý návrh na kolektívne vyjednávanie, ktorý bol žalovaným 1/ odmietnutý a následne kolektívne vyjednávanie prebehlo s vylúčením žalobcu. Cieľom žalobcu je, aby súd podal výklad ustanovenia § 3a zákona číslo 2/1991 Zb. tak, aby v budúcnosti nedochádzalo k porušovaniu ústavných práv členov odborových organizácií. Právne postavenie žalobcu považoval za neisté, pretože obdobný postup môže žalovaný 1/využiť aj v ďalšom období, a v prípade, ak by súd vo veci rozhodol, existoval by právny názor súdu k ustanoveniu § 3a citovaného zákona.

Právny zástupca žalovaného 1/žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť z dôvodu, že žalobca nepreukázal svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Poukázal na to, že výnimkou z tejto povinnosti sú iba prípady, keď priamo z právneho predpisu vyplýva, že naliehavý právny záujem preukazovať nie je potrebné. Takýmito výnimkami sú v zákone o kolektívnom vyjednávaní najmä ustanovenia §§ 21 a 29, kedy priamo zákon hovorí o tom, kto a za akých podmienok je oprávnený dožadovať sa požadovaného určenia. Prejednávaná právna vec však nie je žiadnou zákonnou výnimkou, kedy by žalobca svoj naliehavý právny

7

17C/35/2012

záujem preukazovať nemusel. V doterajšom priebehu konania žalobca nielenže žiadnym spôsobom nepreukázal svoj naliehavý právny záujem ale dokonca tento svoj naliehavý právny záujem ani len netvrdil. Na pojednávaní uviedol, že jediným cieľom jeho žaloby je získanie výkladu sporného ustanovenia zákona o kolektívnom vyjednávaní. Žalovaný 1/ je presvedčený, že žalobca nemá absolútne žiaden naliehavý právny záujem, tento netvrdí ani nepreukázal. V prípade, ak by došlo k vysloveniu neplatnosti podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012, právne postavenie zamestnancov by sa nielenže žiadnym spôsobom nezlepšilo a dokonca ich postavenie by sa zásadne zhoršilo. Totiž ak by neplatila Podniková kolektívna zmluva na rok 2012, platila by za obdobie od 1. 1. 2012 do 31. 3. 2012 kolektívna zmluva na rok 2011 a za obdobie od 1. 4. 2012 do 31. 12. 2012 by platil Zákonník práce. Porovnaním ustanovení Zákonníka práce a kolektívnej zmluvy na rok 2012 je zrejmé, že kolektívna zmluva je pre zamestnancov združených u žalovaného 1/ podstatne výhodnejšia. Táto výhodnosť vyplývala nepriamo aj z platných právnych predpisov, v zmysle ktorých kolektívna zmluva nemôže upravovať práva zamestnancov nevýhodnejšie v porovnaní so Zákonníkom práce. V priebehu kolektívneho vyjednávaní koncom roku 2011 žalovaný 1/ a odborové organizácie pôsobiace u žalovaného 1/ prezentovali svoje návrhy a názory, ktoré boli následne ako výsledok určitého rokovania obsiahnuté v kolektívnej zmluve na rok 2012. Z porovnania kolektívnej zmluvy na rok 2012 a kolektívnej zmluvy na rok 2011 je zrejmé, že ustanovenia kolektívnej zmluvy na rok 2012 sú pre zamestnancov výhodnejšie ako ustanovenia kolektívnej zmluvy na rok 2011. Žalovaný 1/poukazoval na obsah tretej kapitoly kolektívnej zmluvy na rok 2012 a kolektívnej zmluvy na rok 2011 upravujúcej mzdy, z ktorých porovnania je zrejmé, že v bode 31 písm. a) kolektívnej zmluvy na rok 2012 je pre zamestnancov dojednaná výhodnejšia podmienka ako je tomu v bode 31 písm. a) kolektívnej zmluvy na rok 2011. V prípade určenia neplatnosti kolektívnej zmluvy

by na strane niekoľko 1 000 zamestnancov žalovaného 1/ došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, ktoré by boli povinní žalovanému 1/ ako svojmu zamestnávateľovi vydať.

Právny zástupca žalobcu nesúhlasil s tvrdením právneho zástupcu žalovaného 1/, ktorý argumentoval tým, že aj v prípade vyhlásenia neplatnosti podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2012 by sa právne postavenie žalobcu nezlepšilo, pretože Podniková kolektívna zmluva na rok 2011 by bola pre zamestnancov nevýhodnejšia. Právny zástupca žalobcu mal zato, že v prípade, ak by súd vo veci rozhodol do jedného mesiaca odo dňa podania žaloby, bolo by možné, aby zamestnávateľ uzavrel podnikovú kolektívnu zmluvu pri kolektívnom vyjednávaní aj s navrhovateľom. Právny zástupca žalobcu na otázku súdu uviedol, že žalobca nežiadal rozhodcu o rozhodnutie odborovej organizácie s najväčším počtom členom, bol názoru, že jediným prostriedkom ako sa domáhať svojho práva bolo podanie žaloby na súd. Ak by aj takýto návrh rozhodcovi podaný bol, nebolo by isté, či by rozhodnutie rozhodcu žalovaný 1/ akceptoval.

Splnomocnená zástupkyňa žalovaného 2/ uviedla, že sa plne stotožňuje s vyjadrením právneho zástupcu žalovaného 1/, zároveň krátkou cestou založila do spisu dodatok číslo 1 k Podnikovej kolektívnej zmluve na rok 2012 ako aj Spoločné pripomienky všetkých odborových centrál k uzavretiu kolektívnej zmluvy na rok 2013. Z obsahu týchto listinných dôkazov vyplynulo, že dodatok číslo 1 ku kolektívnej zmluve na rok 2012 podpísal štatutárny zástupca žalobcu dňa 27. 3. 2013. Podľa dodatku sa odborové organizácie dohodli, že platnosť Podnikovej kolektívnej zmluvy z roku 2012 sa predlžuje do 30. 4. 2013 a rovnako spoločné pripomienky k návrhu kolektívnej zmluvy na rok 2013 podpísal dňa 28. 11. 2012 Milan Hošťák ako vtedajší štatutárny zástupca žalobcu. V tomto spoločnom stanovisku všetky

8

17C/35/2012

odborové organizácie súhlasili s uzavretím Podnikovej kolektívnej zmluvy na rok 2013 v znení zmluvy z roku 2012.

Štatutárni zástupcovia žalovaných 4/, 5/, 6/, 7/, 8/, 9/, 10/ sa plne stotožnili s výpoveďami žalovaných 1/, 2/.

Zákon č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších zmien upravuje kolektívne vyjednávanie medzi príslušnými orgánmi odborových organizácií a zamestnávateľmi, ktorého cieľom je uzavretie kolektívnej zmluvy. Kolektívne zmluvy upravujú individuálne a kolektívne vzťahy medzi zamestnávateľmi a zamestnancami a práva a povinnosti zmluvných strán. Kolektívne zmluvy môžu uzatvárať príslušné odborové orgány a zamestnávateľa, prípadne ich organizácie.

Podľa § 2 ods. 3 písm. a) Zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších zmien podniková kolektívna zmluva je uzavretá medzi príslušným odborovým orgánom a zamestnávateľom, ktorým je aj služobný úrad.

Podľa § 3 a ods. 1 Zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších zmien, ak u zamestnávateľa pôsobia popri sebe viaceré odborové organizácie, pri uzatváraní kolektívnej zmluvy v mene kolektívu zamestnancov môžu príslušné odborové orgány pôsobiace u zamestnávateľa vystupovať a konať s právnymi dôsledkami pre všetkých zamestnancov len spoločne a vo vzájomnej zhode, ak sa medzi sebou nedohodnú inak. Ak sa odborové organizácie nedohodnú na postupe podľa prvej vety, je zamestnávateľ oprávnený uzatvoriť kolektívnu zmluvu s odborovou organizáciou s najväčším počtom členov u zamestnávateľa alebo s ostatnými odborovými organizáciami, ktorých súčet členov u zamestnávateľa je väčší ako počet členov najväčšej odborovej organizácie.

Podľa § 3a ods. 3 Zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších zmien, ak sa zúčastnené strany nedohodnú podľa odseku 1 alebo 2, ide o spor o určenie odborovej organizácie v oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy.

Podľa § 3a ods. 4 Zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších zmien, spor o určenie odborovej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy riešil rozhodca zapísaný v zozname rozhodcov vedenom na ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky podľa tohto zákona. Ak sa zmluvné strany na osobe rozhodcu nedohodnú, na žiadosť ktorejkoľvek zo zmluvných strán ho určí ministerstvo.

Podľa § 3 a ods. 1 Zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších zmien, rozhodca vydá doklad, ktorý oprávňuje príslušnú odborovú organizáciu alebo príslušné odborové organizácie v nárokovaní a uzatváraní kolektívnej zmluvy.

Podľa § 1 ods. 2 Zákonníka práce, ak tento zákon v prvej časti neustanovuje inak, vzťahuje sa na tieto právne vzťahy Občiansky zákonník.

Podľa § 34 Občianskeho zákonníka, právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

Podľa § 17 ods. 2 Zákonníka práce, právny úkon, na ktorý neudelil predpísaný súhlas príslušný orgán, právny úkon, ktorý vopred neprerokoval príslušný odborový orgán, alebo

9

17C/35/2012

právny úkon, ktorý sa neurobil formou predpísanou týmto zákonom je neplatný, len, ak to výslovne ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis.

Podľa § 17 ods. 3 Zákonníka práce, neplatnosť právneho úkonu nemôže byť zamestnancovi na ujmu, ak neplatnosť nespôsobil sám. Ak vznikne zamestnancovi následkom neplatného právneho úkonu škoda, je zamestnávateľ povinný ju nahradiť.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 18 Zákonníka práce, zmluva podľa tohto zákona alebo iných pracovnoprávných predpisov je uzatvorená, len čo sa účastníci dohodli na jej obsahu.

Na základe citovaných zákonných ustanovení je možné konštatovať, že podniková kolektívna zmluva ako zmluva uzatvorená podľa príslušných ustanovení pracovného práva - Zákonníka práce a Zákona o kolektívnom vyjednávaní, za subsidiárnej pôsobnosti Občianskeho zákonníka je dvojstranným právnym úkonom, uzavretý medzi zamestnávateľom a príslušným odborovým orgánom. Obsah tohto právneho úkonu vychádza z autonómneho postavenia zmluvných partnerov a z princípu zmluvnej voľnosti. Predmetom jej úpravy je okrem iného aj výhodnejšia úprava v porovnaní so zákonom. Po podpísaní sa kolektívna zmluva stáva záväznou s rovnakými právnymi následkami ako zákon. Má normatívny charakter, ktorý jej dáva jej obsah (úprava pracovných a mzdových podmienok, podmienok zamestnávania a iné). Z kolektívnej zmluvy vznikajú práva a povinnosti tak subjektom, ktorí ju uzavreli, ako aj individuálne neurčeným subjektom - zamestnancom. Normatívnu funkciu však plní iba vtedy, ak jej obsah (respektíve sama zmluva) nie je neplatný. Tým, že je zároveň, vzhľadom na spôsoby jej vzniku, zmluvou - dvojstranným právnym úkonom, môže byť posudzovaná z hľadiska ustanovenia o neplatnosti právnych úkonov i ustanovenia § 17 ods. 2, 3 Zákonníka práce.

Podľa § 80 písm. c) O. s. p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) O. s. p., musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

10

17C/35/2012

Žalobca práve uvedenú podmienku procesnej prípustnosti určovacej žaloby v konaní nepreukázal, jeho tvrdenie založené na záujme, aby súdnym rozhodnutím dospel k výkladu ustanovenia § 3a Zák. č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní je neakceptovateľné. Napriek tomu, že žalobca sa domáha absolútnej neplatnosti toho právneho úkonu, uzavrel so zamestnávateľom dodatok č. 1 k napádanej kolektívnej zmluve, ktorým súhlasil s predĺžením jej platnosti až do 30. apríla 2013. Pokiaľ žalovaný 1/ tvrdil, že ak by súd vyslovil neplatnosť kolektívnej zmluvy platili by pre zamestnancov žalovaného 1/ podmienky tak ako vyplývajú zo Zákonníka práce, čo by spustilo vlnu ďalších súdnych sporov, ktorými by sa zamestnávateľ mohol domáhať od zamestnancov vydania bezdôvodného obohatenia, s týmto názorom nemožno súhlasiť poukazujúc na znenie § 17 ods. 3 Zákonníka práce. Nič na tom nemení fakt, že žalobca v konaní nepreukázal splnenie podmienky podľa § 80 písm. c) O. s. p.

Záverom súd dodáva, že ďalším dôvodom pre zamietnutie žaloby je tiež nedostatok vecnej legitímácii účastníkov konania. Vecná legitímácia účastníkov konania o neplatnosť právneho úkonu vyplýva z

hmotného práva. Účastníkmi takéhoto konania musia byť všetci tí, ktorí sú účastníkmi právneho vzťahu (tí, ktorí zmluvu uzavreli). Vecne legitimovaným subjektom je však aj ten, ktorý nie je účastníkom právneho vzťahu, ak sa žalovaný právny vzťah týka priamo jeho právnej sféry, resp. mal byť účastníkom právneho vzťahu. V sporovom konaní sú účastníkmi tí, ktorých ako účastníkov žalobca označí (§ 90 O. s. p.). Žalobca v konaní namietal, že kolektívna zmluva bola uzavretá medzi žalovaným 1/ a žalovanými 2/ až 10/, bez účasti žalobcu a Federácie vlakových čiat ako ďalšej odborovej organizácie pôsobiacej u zamestnávateľa. Tento subjekt však žalobca neoznačil ako účastníka konania ani na strane žalobcu ani na strane žalovaných, hoci sa ho právny vzťah mal týkať.

Na okraj súd poukazuje na to, že v celej zápisnici o kolektívnom vyjednávaní žalobca ani raz nenamietol, že by zamestnávateľ smeroval v kolektívnom vyjednávaní k uzavretiu kolektívnej zmluvy s odborovou organizáciou nie s najväčším počtom členov. V prípade, ak žalobca bol toho názoru, že takýto postup zamestnávateľa je nesprávny, mal trvať na tom, aby bol podaný návrh rozhodcovi na určenie odborovej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy, prípadne mohol takýto návrh na určenie odborovej organizácie podať rozhodcovi sám.

O trovách konania, ako aj o trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Nakoľko žalovaní mali v konaní plný úspech, súd zaviazal neúspešného žalobcu na náhradu trov konania žalovaných.

Žalovaný v 1. rade bol zastúpený právnym zástupcom z radov advokátov, na základe čoho mu v konaní vznikli trovy právneho zastúpenia, na zaplatenie ktorých súd zaviazal neúspešného žalobcu v sume 571,88 €.

Podľa § 10 ods. 1, § 11 ods. 1 písm. a), § 14 ods. 1, (resp. § 13a ods. 1 pri úkonoch vykonaných po 01.07.2013), § 15 ods. 1, § 16 ods. 3, § 17 ods. 1 a § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov súd priznal odporcovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 571,88 € a to za sedem úkonov právnej pomoci:

11

17C/35/2012

- 1) prevzatie a príprava zastúpenia (13.04.2012)
- 2) podanie na súd - vyjadrenie k návrhu (22.05.2012)
- 3) účasť na pojednávaní (16.10.2013)
- 4) podanie na súd -vyjadrenie k odvolaniu (09.04.2013)
- 5) účasť na pojednávaní (27.03.2014)
- 6) podanie na súd - vyjadrenie (22.04.2014)
- 7) účasť na pojednávaní (06.05.2014)

Tarifa za úkon v súlade s § 11 ods. 1 písm.) a vyhlášky 655/2004 Z.z., t.j. 1/13 výpočtového základu. V roku 2012 = 58,69 €, 2013 = 60,07 €, 2014 = 61,87 €. Režijný paušál 3 x 7,63 eur, 1 x 7,81 € a 3 x 8,04 €; t. j. všetko spolu s 20% DPH 571,88 €.

Nakoľko žalovaným v 2. až 10. rade žiadne trovy konania nevznikli, ani nevyplývali zo spisu, súd im náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajšom súde, písomne v desiatich vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 O. s. p. sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O. s. p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O. s. p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 205a ods. 1 O. s. p. skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

12
17C/35/2012

- a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,
- b) má byť nim preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,
- d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Podľa § 205a ods. 2 O. s. p. ustanovenie odseku 1 sa nepoužije v konaniach podľa odseku 120 ods. 2 O. s. p.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.